

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji

Formularz dla kwalifikacji - podgląd

Typ wniosku

Wniosek o włączenie kwalifikacji do ZSK

Nazwa kwalifikacji*

Prowadzenie terapii środowiskowej dzieci i młodzieży

Skrót nazwy

Terapeuta środowiskowy dzieci i młodzieży

Rodzaj kwalifikacji*

kwalifikacja cząstkowa

Proponowany poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji*

6

Krótką charakterystyka kwalifikacji oraz orientacyjny koszt uzyskania dokumentu potwierdzającego otrzymanie danej kwalifikacji*

Osoba posiadająca kwalifikację „Prowadzenie terapii środowiskowej dzieci i młodzieży” jest przygotowana do wypełniania zadań związanych z modelem środowiskowej opieki psychiatrycznej, w którym - poza oddziaływaniem na indywidualne (biologiczne i psychologiczne) funkcjonowanie małego lub nastoletniego pacjenta - istotną rolę odgrywa wzmocnienie jego zasobów środowiskowych i oparcia społecznego. W tym modelu terapeuta środowiskowy dzieci i młodzieży uczestniczy we wczesnym rozpoznawaniu i rozwiązywaniu problemów zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży np. w ramach wielospecjalistycznego zespołu, współpracuje z rodziną i środowiskiem wychowawczym we wspomaganie rozwoju psychicznego dzieci i młodzieży, koordynuje opiekę i dostęp do różnorodnych placówek zajmujących się wsparciem dzieci i młodzieży. Zadaniem terapeuty środowiskowego dzieci i młodzieży jest współudział w procesie diagnostyczno-terapeutycznym zaburzeń psychicznych poprzez uczestnictwo w planowaniu, realizacja poradnictwa psychologicznego, koordynacja wsparcia w wymiarze indywidualnym i społecznym, prowadzenie oceny jej postępów oraz wybór adekwatnych oddziaływań medycznych i psychospołecznych. Osoba posiadająca kwalifikację „Prowadzenie terapii środowiskowej dzieci i młodzieży” będzie mogła znaleźć zatrudnienie w instytucjach prowadzących opiekę, w tym szczególnie środowiskową, nad rodziną, dziećmi i młodzieżą. Orientacyjny koszt: 1.500 PLN.

Orientacyjny nakład pracy potrzebny do uzyskania kwalifikacji [godz.]*

1275

Grupy osób, które mogą być zainteresowane uzyskaniem kwalifikacji*

Kwalifikacja „Prowadzenie terapii środowiskowej dzieci i młodzieży.” jest skierowana przede

wszystkim do: 1) psychologów i pedagogów pracujących z rodzinami, dziećmi i młodzieżą w systemie oświaty, ochrony zdrowia, wymiaru sprawiedliwości i pomocy społecznej; 2) lekarzy specjalistów; 3) pielęgniarek pracujących z rodzinami, dziećmi i młodzieżą oraz 4) innych specjalistów pracujących z rodzinami, dziećmi i młodzieżą.

Wymagane kwalifikacje poprzedzające

Opis

Wykształcenie wyższe (kwalifikacja pełna z poziomu 6 PRK) z obszaru nauk społecznych, humanistycznych i nauk medycznych oraz nauk o zdrowiu.

Lista

W razie potrzeby warunki, jakie musi spełniać osoba przystępująca do walidacji*

Przedstawienie zaświadczenia o odbyciu szkolenia treningowego mającego na celu rozwój osobisty i budowanie świadomości własnych zasobów w kontekście pracy z innymi wymiarze co najmniej 50 godzin. Uznawane będą zaświadczenia z uczestnictwa w następujących typach szkoleń/treningów: 1) grupy Balinta lub 2) trening interpersonalny lub 3) praca z genogramem. Dokument poświadczający odbycie jednego z wyżej wymienionych szkoleń musi zostać podpisany przez osobę prowadzącą dane szkolenie. Osoba ta powinna posiadać stosowne kwalifikacje do prowadzenia wyżej wymienionych szkoleń/treningów, czyli certyfikat psychoterapeuty lub licencję trenera treningu grupowego.

Zapotrzebowanie na kwalifikację*

W Polsce system ochrony zdrowia psychicznego oparty jest na świadczeniach specjalistycznych prowadzonych w formie ambulatoryjnej lub szpitalnej. W aktualnych rozwiązaniach bardzo zauważalny jest brak podstaw organizacyjnych i kadry profesjonalistów zatrudnionych do realizacji zadań z zakresu podstawowej opieki zdrowia psychicznego w usługach środowiskowych. To w sposób szczególny ogranicza rozwój usług w obszarze zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży oraz utrudnia rozwój adekwatnej pomocy dzieciom i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi. Z badań epidemiologicznych wynika, że około 10 % populacji dzieci i młodzieży przejawia problemy zdrowia psychicznego, które wymagają specjalistycznego oddziaływania psychologicznego lub psychiatrycznego. Ambulatoryjna opieka psychiatryczna w publicznej służbie zdrowia jest udzielana około 1,4 % populacji w wieku rozwojowym. Ponadto, pomoc adresowana do dzieci i młodzieży z problemami zdrowia psychicznego jest rozproszona w różnych resortach i praktycznie nie jest skoordynowana. Z badań epidemiologicznych wynika, że większość zaburzeń psychicznych u dzieci i młodzieży ma charakter zaburzeń emocjonalnych i zaburzeń zachowania, w których oprócz endogennych czynników etiologicznych istotną rolę odgrywają problemy środowiskowe i relacyjne. Szczególnie w tego typu zaburzeniach istotną rolę odgrywa wsparcie rodziny i środowiska wychowawczego. Niepełnoletni pacjent nie ma zdolności do podejmowania czynności prawnych (dopiero od 16 roku życia wymagana jest zgoda na leczenie psychiatryczne) oraz jest „zależny” od wspólnoty rodzinnej i więzi emocjonalnej z rodzicami lub innymi dorosłymi opiekunami prawnymi. W rozwiązywaniu problemów zdrowia psychicznego u dzieci i młodzieży konieczny jest zatem udział i zaangażowanie rodziny i środowiska wychowawczego. Stąd potrzeba rozwijania opieki zdrowia psychicznego także na poziomie podstawowym, bliżej środowiska życia dzieci i młodzieży, czyli blisko miejsca zamieszkania rodziny i lokalizacji szkoły. Dlatego niezbędnym jest stworzenie takiej kwalifikacji, która w systemie ochrony zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży będzie wykorzystywana do koordynacji wsparcia oraz prowadzenia terapii środowiskowej dzieci i młodzieży.

Odniesienie do kwalifikacji o zbliżonym charakterze oraz wskazanie kwalifikacji ujętych w ZRK zawierających wspólne zestawy efektów uczenia się*

Brak kwalifikacji o zbliżonym charakterze.

Typowe możliwości wykorzystania kwalifikacji*

Osoba posiadająca kwalifikację „Prowadzenie terapii środowiskowej dzieci i młodzieży” będzie mogła znaleźć zatrudnienie w instytucjach funkcjonujących w ramach systemu ochrony zdrowia. Ponadto, będzie mogła znaleźć zatrudnienie w placówkach oświatowych, pomocy społecznej, wymiaru sprawiedliwości, które zgodnie z projektowanymi zmianami będą koordynować wsparcie w ramach różnych form opieki środowiskowej nad rodziną, dzieckiem i młodzieżą.

Wymagania dotyczące walidacji i podmiotów przeprowadzających walidację*

1) Metody Do weryfikacji efektów uczenia się określonych dla niniejszej kwalifikacji dopuszcza się wyłącznie następujące metody: 1.1) Standaryzowany test wiedzy; 1.2) Analiza dowodów i deklaracji (za pomocą opisu przypadków odnoszących się do pracy z co najmniej 3 pacjentami). 1.3) Rozmowa na temat dostarczonych przez kandydata opisów – jako metoda uzupełniająca analizę dowodu. Do analizy dowodu niezbędne jest dostarczenie opisów przypadków odnoszących się do pracy co najmniej z trzema pacjentami niepełnoletnimi. Każdy opis powinien dotyczyć innej sytuacji niepełnoletniego pacjenta pod względem typu zgłaszanego problemu: a) niepełnoletni powracający do systemu oświaty po pobycie w placówce leczenia całodobowego lub ośrodka zamkniętym; b) niepełnoletni z zaburzeniami ogólnorozwojowymi; c) niepełnoletni z zaburzeniami osobowości lub zaburzeniami zachowania; d) niepełnoletni z problemem wynikającym z dysfunkcyjnego środowiska w którym przebywa. Opis przypadku (w postaci zanonimizowanej) powinien zawierać: a) istotne informacje dotyczące niepełnoletniego pacjenta; b) opis głównego problemu rodziny i pacjenta dot. funkcjonowania w różnych obszarach jego życia; c) omówienia przeprowadzonego przez siebie wywiadu z niepełnoletnim pacjentem i/lub jego rodziną/nauczycielami; d) diagnozę kliniczną lub funkcjonalną (przygotowane przez siebie lub otrzymaną od innych specjalistów); e) wnioski z zebranych informacji uwzględniające zasoby pacjenta, jego rodziny i otoczenia; f) propozycje pomocy wraz ze wskazaniem możliwych działań innych specjalistów; g) plan i opis udzielanej przez siebie pomocy lub możliwej do otrzymania w danym systemie/środowisku; h) wnioski i ewaluacja/omówienie/ocena podjętych działań wykonywanych osobiście oraz przez innych specjalistów, którzy byli zaangażowani we wsparcie niepełnoletniego pacjenta. 2) Zasoby kadrowe Weryfikację efektów uczenia się przeprowadza komisja składająca się z min. 3 osób. Wszystkie osoby mają wykształcenie wyższe i min. 5-letnie doświadczenia zawodowe w obszarze wsparcia środowiskowego, psychoterapii dzieci i młodzieży lub psychiatrii, szczególnie w psychiatrii dzieci i młodzieży, w tym: 2.1) co najmniej jedna osoba posiada dyplom lekarza medycyny i specjalizację w zakresie psychiatrii; 2.2) co najmniej jedna osoba posiada dyplom magistra psychologii. 3) Warunki przeprowadzania weryfikacji Brak wymagań/nie określa się. 4) Identyfikowanie i dokumentowanie Nie określa się wymogów dla etapu identyfikowania i dokumentowania efektów uczenia się.

Propozycja odniesienia do poziomu sektorowych ram kwalifikacji (o ile dotyczy)

Nie dotyczy.

Syntetyczna charakterystyka efektów uczenia się*

Osoba posiadająca kwalifikację „Prowadzenie terapii środowiskowej dzieci i młodzieży” jest gotowa do samodzielnego planowania i prowadzenia oddziaływań terapeutycznych w ramach terapii środowiskowej wśród osób niepełnoletnich i ich rodzin. W swojej pracy wykorzystuje specjalistyczną wiedzę dotyczącą rozwoju psychicznego dzieci i młodzieży oraz wiedzę z zakresu

zaburzeń psychicznych (znajomość objawów, kryteriów diagnostycznych) oraz niektórych form wsparcia niepełnoletniego pacjenta. Osoba ta zbiera informacje na temat problemów pacjenta wykorzystując zarówno dostępne dokumenty (diagnoza lekarska, opinie psychologiczne i środowiskowe) jak i poprzez prowadzenie rozmowy z samym pacjentem i osobami z jego otoczenia. Na podstawie zebranych informacji dokonuje konceptualizacji problemu pacjenta i planuje stosowaną pomoc uwzględniając przy tym dostępne zasoby np. innych specjalistów i placówki w najbliższym środowisku rodziny. Osoba posiadająca kwalifikacje jest gotowa do współdziałania w ramach interdyscyplinarnego zespołu, który wspólnie planuje i wdraża program pomocy i wsparcia dla pacjenta i jego otoczenia. W ramach pracy takiego zespołu może również pełnić funkcję koordynatora całego procesu związanego ze wsparciem danego pacjenta i jego rodziny. Jest przygotowana do udzielania wsparcia informacyjnego dla rodziców/opiekunów i osób z otoczenia pacjenta zarówno w zakresie możliwości uzyskania pomocy medycznej, socjalnej jak i prawnej oraz potrafi przeprowadzić zajęcia profilaktyczne dot. zdrowia psychicznego.

Zestawy efektów uczenia się

Numer zestawu w kwalifikacji*

1

Nazwa zestawu*

Posługiwanie się wiedzą dotyczącą rozwoju, zdrowia i zaburzeń psychicznych charakterystycznych dla dzieci i młodzieży

Poziom*

6

Orientacyjny nakład pracy [godz.]*

315

Rodzaj zestawu

obowiązkowy

Poszczególne efekty uczenia się oraz kryteria weryfikacji ich osiągnięcia

Poszczególne efekty uczenia się oraz kryteria weryfikacji ich osiągnięcia

Efekt uczenia się

1.1) Posługuje się wiedzą dotyczącą rozwoju psychicznego dzieci i młodzieży.

Kryteria weryfikacji*

a) omawia rozwój neurobiologiczny, psychiczny, intelektualny oraz emocjonalno-społeczny dzieci i młodzieży; b) omawia normy rozwojowe dla poszczególnych obszarów funkcjonowania dzieci i młodzieży; c) omawia definicję, choroby i zaburzenia psychicznego, które są charakterystyczne dla wieku dziecięcego, wczesnoszkolnego oraz dorastania;

Efekt uczenia się

1.2) Posługuje się wiedzą dotyczącą zaburzeń psychicznych dzieci i młodzieży.

Kryteria weryfikacji*

a) omawia i identyfikuje czynniki ryzyka zaburzeń i kryzysów psychicznych występujące w wieku dziecięcym, wczesnoszkolnym i dorastania; b) omawia sposoby oceny i kryteria diagnostyczne zaburzeń psychicznych charakterystyczne dla wieku dziecięcego i wczesnoszkolnego (według DSM i ICD); c) omawia sposoby oceny i kryteria diagnostyczne zaburzeń psychicznych charakterystyczne dla wieku dorastania (według DSM i ICD); d) omawia kryteria dot. rozpoznania stanów nagłych wymagających pilnej konsultacji lekarskiej; e) omawia formy w wspomaganie rozwoju, profilaktyki uniwersalnej i selektywnej w zakresie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży;

Efekt uczenia się

1.3) Posługuje się wiedzą dotycząca form wsparcia dla rodzin, dzieci i młodzieży.

Kryteria weryfikacji*

a) omawia typy i rodzaje zaburzeń psychicznych występujące w wieku dziecięcym, wczesnoszkolnym oraz dorastania; b) omawia różne rodzaje form wsparcia, w tym medyczne, edukacyjne (poardnictwo psychologiczno-pedagogiczne) i psychospołeczne; c) omawia zakres działań instytucji odpowiedzialnych za udzielanie pomocy i wsparcia dla rodzin, dzieci i młodzieży; d) udziela wsparcia informacyjnego dot. możliwych i dostępnych form pomocy adekwatnych do problemu rodziny, dzieci i młodzieży; e) omawia różne formy postępowania w sytuacjach nagłych, tj. zagrożenia życia lub zdrowia dzieci i młodzieży;

Efekt uczenia się

1.4) Wykorzystuje wiedzę z zakresu prawa dotyczącego nieletnich.

Kryteria weryfikacji*

a) omawia pozycję dziecka w polskim systemie prawnym; b) omawia prawa i obowiązki rodziców, w tym aspekty prawne związane z opieką kuratorską, ograniczeniem lub pozbawieniem praw rodzicielskich; c) omawia prawne i etyczne kwestie związane ze zgodą na leczenie; d) omawia aspekty prawne dotyczące sytuacji bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia niepełnoletniego; e) omawia obowiązki terapeuty środowiskowego dzieci i młodzieży w przypadku podejrzenia przestępstwa/łamania prawa; przeciwko dzieciom i młodzieży, np w sytuacji zaniedbywania, wykorzystania seksualnego, przemocy w rodzinie, przemocy rówieśniczej; f) omawia aspekty prawne związane z wykroczeniami niepełnoletnich i ich sposobami rozwiązywania, np. mediacje w sprawach karnych;

Numer zestawu w kwalifikacji*

2

Nazwa zestawu*

Planowanie terapii środowiskowej dzieci i młodzieży

Poziom*

6

Orientacyjny nakład pracy [godz.]*

480

Rodzaj zestawu

obowiązkowy

Poszczególne efekty uczenia się oraz kryteria weryfikacji ich osiągnięcia

Poszczególne efekty uczenia się oraz kryteria weryfikacji ich osiągnięcia

Efekt uczenia się

2.1) Zbiera informacje na temat sytuacji rodziny, dzieci i młodzieży w kontekście zgłaszanych problemów.

Kryteria weryfikacji*

a) omawia zasady prowadzenia wywiadu zgodnie z założeniami diagnozy funkcjonalnej; b) omawia specyfikę nawiązania kontaktu oraz prowadzenia rozmowy z dzieckiem w wieku przedszkolnym, szkolnym, nastolatkiem oraz z rodziną; c) omawia potrzeby indywidualne i społeczne rodziny, dzieci i młodzieży (słabe i mocne strony); d) omawia zakres informacji jakie powinien zebrać podczas rozmowy z pacjentem i/lub jego rodzicem/opiekunem prawnym; e) omawia źródła informacji z których pozyskał wiedzę na temat pacjenta (diagnozy, opinie, orzeczenia, wywiady środowiskowe); f) omawia przeprowadzony przez siebie wywiad z uwzględnieniem pozyskanych informacji oraz trudności jakie napotkał;

Efekt uczenia się

2.2) Przygotowuje plan wsparcia i współpracy z innymi specjalistami z różnych obszarów dotyczących wsparcia rodziny, dzieci i młodzieży.

Kryteria weryfikacji*

a) przygotowuje konceptualizację problemu niepełnoletniego oraz jego otoczenia społecznego (rodziny/opiekunów prawnych); b) omawia i uzasadnia decyzje co do dalszych form pomocy wskazując na możliwe rozwiązania alternatywne i potencjalne zagrożenia na dalszych etapach pracy c) na podstawie zebranych informacji oraz konceptualizacji problemu przygotowuje skoordynowany plan pomocy dziecku i rodzinie w ramach terapii środowiskowej; d) omawia sposób przekazywania oraz treści przekazywane rodzinie oraz niepełnoletniemu pacjentowi;

Numer zestawu w kwalifikacji*

3

Nazwa zestawu*

Prowadzenie terapii środowiskowej dzieci i młodzieży

Poziom*

6

Orientacyjny nakład pracy [godz.]*

480

Rodzaj zestawu

obowiązkowy

Poszczególne efekty uczenia się oraz kryteria weryfikacji ich osiągnięcia

Poszczególne efekty uczenia się oraz kryteria weryfikacji ich osiągnięcia

Efekt uczenia się

3.1) Stosuje techniki terapii środowiskowej odpowiednie dla rodziny, dzieci i młodzieży.

Kryteria weryfikacji*

a) omawia przypadki w których wymagana jest adekwatna reakcja w sytuacji nagłej; b) omawia założenia i zasady prowadzenia sesji otwartego dialogu; c) wykorzystuje elementy wywiadu motywującego; d) omawia techniki i narzędzia motywowania pacjenta i jego otoczenia do współpracy w ramach wsparcia psychospołecznego; e) wykorzystuje elementy technik terapii behawioralnej, np. warsztaty zastępowania agresji; f) omawia rodzaje wsparcia psychospołecznego, w tym profilaktycznego, dla rodzin, dzieci i młodzieży;

Efekt uczenia się

3.2) Współpracuje z instytucjami i specjalistami.

Kryteria weryfikacji*

a) omawia rolę i zadania terapeuty środowiskowego dzieci i młodzieży; b) omawia możliwe sposoby współpracy formalnej i nieformalnej z podmiotami udzielającymi wsparcia rodzinie dzieciom i młodzieży; c) współpracuje z innymi specjalistami udzielającymi wsparcia rodzinie, dzieci i młodzieży w chorobach i zaburzeniach psychicznych, np. w ramach spotkań zespołu multidyscyplinarnego; d) omawia zasady koordynacji wsparcia udzielanego rodzinie, dzieciom i młodzieży, w tym dobre praktyki dot. koordynacji tego wsparcia;

Efekt uczenia się

3.3) Ewaluuje podjęte działania.

Kryteria weryfikacji*

a) omawia i analizuje podjętą współpracę ze specjalistami w ramach terapii środowiskowej dzieci i młodzieży; b) monitoruje postępy w terapii środowiskowej, szczególnie w kontekście koordynacji wsparcia rodziny, dzieci i młodzieży; c) ocenia efektywność podjętych działań w kontekście konceptualizacji problemu i założeń przyjętych w kontekście skoordynowanego planu pomocy;

Informacje o instytucjach uprawnionych do nadawania kwalifikacji

Wnioskodawca*

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

Minister właściwy*

Ministerstwo Zdrowia

Okres ważności dokumentu potwierdzającego nadanie kwalifikacji i warunki przedłużenia jego

ważności*

Ważny na pięć lat. Warunkiem przedłużenia jest przedstawienie zaświadczenia potwierdzającego prowadzenie działalności w obszarze terapii środowiskowej dzieci i młodzieży przez co najmniej 3 lata od momentu uzyskania certyfikatu.

Nazwa dokumentu potwierdzającego nadanie kwalifikacji*

Certyfikat

Uprawnienia związane z posiadaniem kwalifikacji*

Brak.

Kod dziedziny kształcenia*

761 - Opieka nad dziećmi i młodzieżą

Kod PKD*

86.90.E - Pozostała działalność w zakresie opieki zdrowotnej, gdzie indziej niesklasyfikowana

Status

Dokumenty

#	Tytuł dokumentu
1	Pełnomocnictwo Prorektora dr hab. Macieja Bały, prof. UKSW do reprezentacji UKSW
2	Potwierdzenie wykonania przelewu za wpisanie kwalifikacji rynkowej "Prowadzenie terapii środowiskowej dzieci i młodzieży"
3	ZRK_FKU_Terapeuta środowiskowy dzieci i młodzieży
4	ZRK_FKU_Terapeuta środowiskowy dzieci i młodzieży
5	ZRK_FKU_Terapeuta środowiskowy dzieci i młodzieży
6	ZRK_FKU_Terapeuta środowiskowy dzieci i młodzieży
7	ZRK_FKU_Terapeuta środowiskowy dzieci i młodzieży

Oświadczam, że dane zawarte we wniosku o włączenie kwalifikacji rynkowej do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji są zgodne z prawdą. Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Dane o podmiocie, który złożył wniosek

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

Siedziba i adres: Dewajtis 5, 01-938 Warszawa

NIP: 5250012946

REGON: 000001956

Reprezentacja: dr hab. Maciej Bała, prof. UKSW, Prorektor ds. Ogólnych i Rozwoju

Adres elektroniczny osoby wnoszącej wniosek: m.bala@uksw.edu.pl

